

ἕτερος Νουμίδων βασιλεὺς, φίλος καὶ σύμμαχος τῷ Σκιπίωνι γεγεννημένος. Μελλούσης δὲ κινεῖσθαι τῆς μάχης, ἐβουλήθη κατασκοπῆσαι τὸ στρατόπεδον τὸ ῥωμαϊκὸν Ἀννίβας, καὶ πέμπει κατασκόπους. Τούτους ἐλὼν ὁ Σκιπίων ἐπιδειχθῆναι τε αὐτοῖς προσέταξε τὸ στρατεύμα καὶ τὴν ἄλλην τοῦ πολέμου παρασκευὴν, ζειπνήσαντας δὲ ἀφεθῆναι, μηνύ- 5
σοντας ἅπερ τέθεικτο.

23. Ὡς δὲ ἐγγύς ἦσαν χειρῶν, τὰ μὲν τῆς παρατάξεως ἦν ἀξία θαυμάσαι, δύο στρατηγῶν ἀρίστοιν τὰ στρατεύματα ταττόντων. Ὡς δὲ τὸ ἔργον ἤρξατο, νικᾷ τε ὁ Σκιπίων καὶ μικροῦ ζῶντα τὸν Ἀννί- 10
βαν αἰρεῖ. Ἄλλ' ὁ μὲν σὺν τέτταρσιν ἱππεῦσι διεσώθη· πλοῦτος δὲ ὄσος αὐπὼ πρότερον ἐν τῇ παρεμβολῇ κατελήφθη τῶν πολεμίων, εἴκοσι μὲν μυριάδων ἀργυρίου, χρυσίου δὲ ὅκτω σταθμὸς ἐσθήματά τε πολλὰ καὶ παντοδαπά. Οὗτος ὁ πόλεμος ἐκύρωσε τὰς σπονδὰς, καὶ πρὸς τὴν 15
Ῥώμην ἐπανῆκεν ὁ Σκιπίων, καὶ τὴν νίκην ἐθριάμβευσεν, Ἀφρικανὸς τε ἐπεκλήθη, τῆς ἑαυτοῦ νίκης γενόμενος ἐπώνυμος. Ἐτελεύτησε δὲ ὁ πόλεμος οὗτος ἐνάτῳ καὶ δεκάτῳ ἑνιαυτῷ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ΄.

1-2. Τὰ μὲν οὖν Ἄφρων ὑπὸ Ῥωμαίοις ἦν. Ἠκολούθησε δὲ ὁ μακεδονικὸς πόλεμος, ὁ πρὸς τὸν βασιλέα Φίλιππον, πρώτῳ καὶ πεντηκοστῷ καὶ πεντακοσιοστῷ τῆς πόλεως ἔτει. Πρὸς δὲ Τίτος Κεῖντιος Φλαμίνιος ἐκπεμφθεὶς νικᾷ τε αὐτὸν καὶ τίθεται σπονδὰς, ὥστε καὶ 20
τῶν πόλεων αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν ἑλληνικῶν, αἱ προσεκεχωρήκεσαν Ῥωμαίοις παρά τὸν τοῦ τότε πολέμου καιρὸν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ προσήλυδας ἀποδοῦναι, καὶ μὴ πλείους ἔχειν πεντήκοντα νηῶν, τὰς δὲ λοιπὰς ἀπάσας παραδοῦναι, ὡς δὲ καὶ τοῖς ἑξῆς ἑνιαυτοῖς διδόναι φόρον, ἐτήσια τετρακισχίλια τάλαντα ἀργυρίου καὶ προσέτι τὸν 25
Δημήτριον ὀμηρον παραδοῦναι. Μεταστήσας δὲ ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμο-

1. Νουμίδων Η : Νουμίδων Δ Σκιπίωνι ΙΑ : Σκηπίωνι ΑΜΣ 4. Σκι-
πίων ΙΑ : Σκηπίων ΑΜΣ ἐπιδειχθῆναι τε Δ : ἐπιδειχθῆναι τε Η 5. δὲ Η :
τέ Ι 9. Σκιπίων ΙΑ : Σκηπίων ΑΜΣ 12. σταθμὸς Η : στραθμὸς Δ ἐσθή-
ματά τε Δ : ἐσθήματα τε Η 16. ἐνάτῳ Ι : ἐνάτῳ διώρθωσεν ὁ ἐρυθρογενέτης ἐκ
τοῦ ἐννάτω Α : ἐννάτω ΜΣΔ 17. Ἐν τῇ ψα ἀπὸ κρίσεως ῥώμης ἕως τοῦ μα-
κεδονικοῦ πολέμου ἐτη φν ΑΜΣ 19. Κέντιος Η. Γραπτέον Κεῖντιος 20. Φλα-
μίνιος ΣΔ : φλάμνος ΑΜΣ 23. καὶ ΑΜΗ : [καὶ τοὺς] Σ : καὶ τοὺς Δ. νηῶν Η :
νεῶν Δ 25. ἐτήσια ΙΣΔ : αἰτήσια ΑΜ τέ Η : τὸν εἶον Δ 26. παραδοῦ-
ναι Η : παραδοῦναι τῇ δευτέρᾳ χειρὶ ἐκ τοῦ ἀποδοῦναι Α

νίους ὁ Φλαμίνιος τὴν στρατιάν, κρατεῖ τε αὐτῶν μάχη καὶ τὸν στρατηγὸν αἶρει καὶ συνθήκας ἃς ἐβουλήθη ποιησάμενος ὑποσπόνδους θριαμβεύων εἰς τὴν Ῥώμην εἰσῆλθε, προτρεχόντων αὐτῷ τοῦ ἄρματος Δημητρίου τε τοῦ Φιλίππου παιδὸς καὶ Ἀρμένου τοῦ Νάβιδος.

5 3. Οὕτω καὶ τῶν μακεδονικῶν καὶ τῶν λακωνικῶν ἡσυχασάντων, πρὸς Ἀντίοχον τὸν βασιλεύοντα Συρίας ἀνήφθη πόλεμος. Ἰπατοὶ δὲ ἦσαν Περδίκης Κορνήλιος Σκιπίων καὶ Μάρκος Ἀκίλιος Γλαβρίων. Συνεμάχετο δὲ τῷ μὲν Ἀντίοχῳ πεφευγῶς ἐκ τῆς Καρχηδόνας Ἀννίβας· θεὸς γὰρ αὐτὸν ἐξήγαγε τῆς πατρίδος ὡς Ῥωμαίοις ἐκδοθησόμενον, Ῥωμαίοι δὲ ὁ Μακεδόνων [βασιλεὺς] Φίλιππος. Γίγνεται δὲ νηκτομαχία κατὰ τὴν Ἀχαΐαν ὑπ' ἡγεμόνι τῷ Γλαβρίωνι, καὶ τῆς μὲν παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως αἱ Ῥωμαῖοι γίνονται κύριοι φεύγει δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ λοιπὸν τῆς βασιλείας. Φιλίππῳ δὲ Δημήτριος παῖς ἀπεδόθη τῆς συμμαχίας χάριν.

15 4. Τούτους διαδέχονται τοὺς ὑπάτους Λούκιος Κορνήλιος Σκιπίων, ἀδελφὸς ὢν τοῦ κληθέντος Ἀφρικανοῦ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ χειροτονεῖται λιγγάτος, καὶ Γάιος Λέλιος. Καὶ φέρεται κλήρῳ τὰ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ἀντίοχον ἐπὶ τὸν Σκιπίωνα. Καὶ πρότερον μὲν ναυμαχία τῆς βασιλικῆς ἐκράτησε στρατιάς· ἡγεμόνα δὲ εἶχεν Ἀννίβαν
20 ὁ στόλος· ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὸν Ἀντίοχον ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Σιπύλλῳ τῆς Ἀσίας νικᾷ τε καὶ εἰς φυγὴν τρέπει. Κοινωνὸς δὲ αὐτῷ ταύτης ἐγένετο τῆς μάχης Εὐμένης Ἀττάλου, τοῦ τῆς Ἀσίας βασιλέως ἀδελφός, ὃς ἐπώνυμον ἑαυτῷ πόλιν ἔδειματο, τὸ Εὐμένιον. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ πέντε μυριάσι πεζομάχων καὶ τρισχιλίοις ἵππεδον ἦντων
25 ὁ βασιλικὸς ἐγένετο στρατός. Αἰτεῖ γοῦν εἰρήνην Ἀντίοχος, καὶ εἰ-

δ

2. ὑποσπόνδους I : ὑποσπον AM : ἐπὶ σπονδ Σ : ἐπὶ σπονδαῖς Δ 3. αὐτῷ H : αὐτῶν Δ 6. ἀνήφθη IΣΔ : ἀνεφύη AM 7. Σκιπίων ΙΔ : Σκηπίων AMΣ

Μάρκος ΑΣ : Μάρκιος ΜΙΔ 8. Καρχηδόνας ΙΣΔ : Καίληδόνας AM πεφευγῶς ἐκ τῆς Καρχηδόνας τὸ δεύτερον γραφέντα εἰτα διαγράφησαν Δ 10. Μακεδόνων βασιλεὺς ἔγραφα : Μακεδόνων H : Μακεδίων Δ γίγνεται Δ : γίνεται H

15. τούτους H : τούτους δὲ Δ Σκιπίων ΙΔ : Σκηπίων AMΣ 16. αὐτοῦ M : αὐτῷ H 17. Λέλιος H : Γραπτέον Λαίλιος 18. Σκιπίωνα ΙΔ : Σκηπίωνα AMΣ 18-19. ναυμαχία ἐκ τοῦ ναυμαχίαν διζήσοθέντος τοῦ ν M 20-21. Σς.

οι

πέλορ ΙΣΔ : πέλω ἐκ τοῦ πέλας. Αἱ διορθώσεις τῇ δευτέρᾳ χειρὶ Α : *πέλω μετὰ κενὸν δύο γραμμάτων, τοῦ ἀστερίσκου ἐπικνηκτικῶς ἐπισημασμένου ἐν τῇ ᾧχ χειρὶ νεωτέρᾳ χωρὶς τὰ γραφῆ τι ἄλλο ἐν αὐτῇ M 22. Εὐμένης H. Γραπτέον Εὐμένης

24. τῇ H : δὲ τῇ Δ

E. P. K. H. IΩΑΝΝΙΝΑ 2006

δωσιν ἢ σύγκλητος ἐφ' αἷς καὶ πρότερον προὔτεινε συνθήκαις, οὐ
 βαρύνουσα τὰς σπονδὰς ὡς ἤττημένω. Αἱ συνθήκαι δὲ εἶχον ὧδε· τῆς
 μὲν Εὐρώπης αὐτὸν καὶ τῆς Ἀσίας ἀποχωρεῖν ἀπάσῃς, μένειν δὲ
 ἐπὶ τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, εἰσενέγκαι δὲ μυρία
 τάλαντα καὶ ὀμῆρους εἴκοσι παραδόναι, τὸν τε Ἀννίβαν ἐκδόναι ὡς 5
 τῶν ταραχῶν ἐκείνη τε καὶ αὐτοῖς αἰτιώτατον. Τὰ μὲν πρὸς Ἀντίο-
 χον τάδε. Εὐμενὲς δὲ τῆς συμμαχίας χάριν ἐδωρήθησαν αἱ πόλεις
 τῆς Ἀσίας, ἃς ἐξελελοίπει κατὰ τὰς σπονδὰς Ἀντίοχος. Ῥοδίοις δὲ,
 καὶ αὐτοῖς συμμεμαχηκόσι, πολλὰς τῶν πόλεων ὑπακούειν ἐπετάχθη-
 σαν. Ὁ δὲ Σκιπίων ἐπὶ τούτοις τοῖς ἔργοις ἐθριάμβευσε, κτησάμενος 10
 καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν κατορθωθέντων ὄνομα· τοῦτο δὲ ἦν Ἀσιατικός.
 5. Σπουρίου δὲ Ποστούμιου Ἀλβίνου καὶ Κόντου Μαρκίου Φιλίπ-
 που τὴν ὑπατείαν εἰςδεξαμένων, Φούβλιος μὲν κατὰ Αἰτωλῶν ἐθριάμ-
 βευσεν Ἀννίβας δὲ, ἀσθενέστερον τὸν Ἀντίοχον ὄρων, καταφεύγει
 πρὸς Προυσίαν, τὸν Βιθυνῶν βασιλέα. Αἰτούντων δὲ αὐτὸν Ῥωμαίων 15
 διὰ τοῦ Φλαμινίου, παραχρῆμα ἐξεδέθη, καὶ φόβῳ τῆς τιμωρίας φάρ-
 μακον σπᾶσας ἀποθνήσκει· καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν Λιθύσση τῆς Βι-
 θυνίας χωρίῳ, καὶ ὁ τάφος ἐς τότε ὁράται.

6. Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Φίλιππος ἔτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς τῆς
 Μακεδονίας. Ὁ δὲ τούτου παῖς Περσεύς ἦν, ὄνομα αὐτῷ ἐτυράν- 20
 νησε κατὰ Ῥωμαίων, πολλὴν συλλέξας στρατιάν συμμαχικὴν τε οὐ
 μικρὴν Κότυν τε γὰρ τὸν Θρακῶν βασιλέα καὶ Γέντιον τὸν Ἰλλυ-
 ριῶν ἐπεκέκλητο. Παρασκευὴ τοίνυν ἦν ἑκατέρωθεν ἅπασα, Ῥωμαίοις
 ἐπικουρούντων Εὐμενοῦς τε, ὃς τῆς Ἀσίας ἐκράτει, καὶ τοῦ Καππα-
 δοκῶν βασιλέως Ἀριαράθου καὶ τοῦ Συρίας Ἀντιόχου καὶ Πτολε- 25
 μαίου τοῦ Αἰγύπτου καὶ Μασινίσσου τοῦ Νουμίδου. Προυσίας γάρ, εἰ
 καὶ κηδεστῆς ἦν ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Περσεύος, ἑκατέροις γε ὁμοῦς αὐτὸν
 ἴσον παρέσχεν. Ἦγειτο δὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς Πούβλιος Λικίνιος

3. μένειν Η : μένει Μ 7. Εὐμενεί Η. Γραπτέον Εὐμένει 10. Σκι-
 πίων ΙΔ : Σκηπίων ΑΜΣ 12. Ποστούμιου ΙΣΔ : ποστούμιου ΑΜ Μαρ-
 κίου ΣΔ : Μάρκου ΑΜΙ 15. τίν Η : τίν εκ τοῦ τῶν Α 18. τάφος Η : τά-
 φος εκ τοῦ τάφος Μ 20-21. ἐτυράννησε Η : ἐτυράννησε εκ τοῦ ἐτυράννησε Μ
 22. τίν Ἰλ. Η : τῶν Ἰλ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ω εἶχαν ἀρχίσαι γραφῶν ο Α 22-23. Ἰλ-
 λυριῶν Η : Ἰλλυρικῶν Δ 23. ἐπεκέκλητο ΑΜΙ : ἐπεκέλητο ΣΔ 24. Εὐμε-
 νοῦς Η. Γραπτέον Εὐμένους 25. Ἀριαράθου ἔγραψα. Ἴδε κατωτέρω ἐν κεφ.
 20 : Ἀριαράθου Η τοῦ ἔγραψα : τῆς εκ τοῦ τό πρῶτον ἀρξαμένου τοῦ Α : τῆς Η
 26. Νουμίδου Η : Νουμίδων Σ 27. γε Η : γέ Μ αὐτῶν Α : αὐτῶν Η
 28. Λικίνιος Η : λικίνιος Ι

ὑπατος, τοῦτον αὐτῷ τὸν πόλεμον ἀποκληρώσαντος τοῦ δήμου. Καὶ νικάται τῇ μάχῃ, καίτοι νενικηκώς ὁ Περσεύς εἰρήνην ἐπαγγείλας παρὰ τῶν Ῥωμαίων διήμαρτεν. (1) γὰρ δῆμος οὐκ ἔφη δώσειν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ πάντα ἐκδοίη τοὺς αὐτῷ παρα-
 5 στισομένους. Δεύτερος οὖν ἐπ' αὐτὸν πέμπεται Λούκιος Αἰμίλιος Παῦλος καὶ Γάϊος Ἄννιος ἐτέρῳ στρατεύματι ἐπὶ τὸν Ἰλλυριὸν Γέντιον. (2) μὲν οὖν Γέντιος ἅμα τε συνέμιξε καὶ ἠττήθη, καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἑαυτὸν παρέδωκεν αὐτῇ μητρὶ καὶ γαμετῇ καὶ παισὶ δύο καὶ δὴ καὶ ἀδελφῷ καὶ τὸ ἔθνος πᾶν ἐκτίθη. Ἐγένετο δὲ τὸ ἔργον
 10 ἡμέραις τριάκοντα, ἔφθασέ τε τὴν τῆς συμπλοκῆς ἢ τῆς νίκης ἀκτῆ.

7. Παῦλος δὲ τρίτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ Σεπτεμβρίου συμμίξας τῷ Περσεύει διέφθειρε μὲν αὐτοῦ χιλιάδας εἴκοσι τοῦ πεζοῦ, ἐκείνον δὲ ἐδίωξε μετὰ τῆς ἵππου αὐτοῦ, οὐδὲ ἑκατὸν ἀποβαλὼν τῶν μαχομένων. Αἱ μὲν οὖν πόλεις εὐθὺς προσεχώρησαν Ῥωμαίοις, ὁ Περσεύς δὲ
 15 καὶ ὑπὸ τῶν συμπεφευγόντων καταληφθεὶς ἑαυτὸν παρέδωκε Ῥωμαίοις. Καὶ ὁ Παῦλος οὐχ ὡς ἠττημένον οἶδεν, ἀλλὰ καὶ προσπίπτοντα πρὸς τὰ γόνατα ἀνώρθωσε καὶ καθέδρας ἤξιωσε τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἄλλης μετέδωκε τιμῆς. Ἐντεῦθεν Ἰλλυριοὶ τε καὶ Μακεδόνες ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐτέλουν ἔροις τοῖςδε εἶναι μὲν αὐτοὺς αὐτονόμους,
 20 τῇ πόλει δὲ τῇ Ῥωμαίων εἰσφέρειν ὧν τοῖς βασιλευσὶν εἰσέφερον μέρος ἡμισυ πείθειν γὰρ ἠθούλοντο Ῥωμαῖοι τοὺς ὑπηκόους ὡς οὐκ ἐπιθυμοῦσι χρημάτων. Τοὺς μὲν οὖν ἔρους τούτους ἐν κοινῷ τῶν πανταχόθεν πρέσβειων ἀπήγγειλεν ὁ Παῦλος, ἐκάλεσέ τε αὐτοὺς εἰς εὐωχίαν, φάσκων χρῆναι καὶ νικᾶν τε δπλοῖς καὶ νενικημένους ἐστιᾶν.

35 8. Ἐβδομήκοντα δὲ τῶν Ἠπειρωτικῶν πόλεων, ἀντιταττομένας ἐτι Ῥωμαίοις, εἶλε πολιορκία. Καὶ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου λείαν διένειμε τῷ στρατῷ, σὺν μεγίστῃ τε εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανήκε πομπῇ, νεῶς ἐπιδηκῶς μακεδονικῆς, ἣ τοῦ βασιλεύσαντος ἦν Περσέως παμμεγέ-

2. νικάται IΣΔ : νικά τε M : νικά τὲ Δ τῇ μάχῃ H : τῇ μάχῃ ἐκ τῶν τὴν μάχην M 4. αὐτοῦ H : αἰτοῦ Δ τοῖς ἔγραφα : τοῖς H αὐτῷ AI : αὐτὸ Σ : αὐτοῖς MΔ 4-5. παρασησάμενος ἔγραφα : παρασησασμένοις H 5. Αἰμίλιος IΣΔ : αἰμίλιος AM 8. αὐτῇ AIΣ : αὐτῇ M : οὖν τῇ αὐτοῦ Δ 10. ἔφθασέ τε ΣΔ : ἔφθασε τὲ AMI 11. Σεπτεμβρίου H : σεπτεβρίου τοῦ εἰς γράφοντος ἐπὶ ἐτέρων γραμμῶν διαξασθέντων M 17. αὐτοῦ ἔγραφα : αὐτοῦ H

18. Ἰλλυριοὶ AΣ : ἰλλυριοὶ ἐκ τοῦ ἰλλυριοῖ M : ἰλλυριοὶ IA 19. τοῖςδε H : τοῖς δε M 23. ἐκάλεσέ τε Δ : ἐκάλεσε τὲ H 24. νενικημένους H : τοῖς νενικημένους Δ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

θης, ὡς δεκαπέντε χωρεῖν ἐρέτας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν. Καὶ ἀποδᾶς θηριάμβευσεν ἐφ' ἄρματος χρυσοῦ, τοῖς δύο παισὶ περιεστοιχισμένος, προτρεχόντων τοῦ ἄρματος αὐτοῦ Περσείως, πάντε καὶ τεσσαράκοντα γεγονότας ἐνιαυτούς, καὶ υἱέων δύο. Ἐδόθη δὲ καὶ Ἀνικίῳ κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν θριάμβος, οὗ καὶ αὐτοῦ προσπόμπευσαν Γέντιός 5 τε καὶ ὁ ἀδελφὸς Γεντίου καὶ οἱ παῖδες. Τούτων τῶν θηριάμβων μετήσχον εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικόμενοι Ἄτταλός τε καὶ Εὐμενής ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ Προυσίας ἐκ τῆς Βιθυνίας δῶρά τε προσεκόμισαν, ἃ προσεῖμένοι Ῥωμαῖοι προσέταξαν ἐναποτεθῆναι τῷ Καπιτωλίῳ. Προυσίας δὲ καὶ τὸν υἱέα τὸν ἑαυτοῦ Νικερμήδην, παρακατέθετο τῷ δήμῳ. 10

9. Τῷ δὲ ἐξῆς ἐνιαυτῷ Λούκιος Μέμμιος τοὺς Λυσιτανοὺς ἐνίκησε πολέμῳ καὶ μετὰ τοῦτο Μάρκελλος.

10. Κάντεσθεν ὁ τρίτος κατὰ τῶν Ἄφρων ἐκινήθη πόλεμος, ἐξακοσιοστῇ μὲν καὶ ἐνὶ τῆς πόλεως ἔτει, πεντηκοστῇ δὲ καὶ δευτέρῃ μετὰ τὴν τοῦ δευτέρου τοῦ κατὰ Ἀγγίδα πολέμου λύσειν. Ἰπατοὶ δὲ 15 χειροτονηθέντες Λούκιος Μάλλιος Κηρσορίνος καὶ Μάρκος Μανίλιος ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν ἐξέπλευσαν, καὶ τῇ Καρχηδόνι προσεκάθηντο πηλιορκοῦντες· ἤγειτο δὲ Καρχηδονίων τοῦ πεζοῦ μὲν Ἀσδρούδας, τῶν δὲ ἰπέων Φαμέας. Συνῆν δὲ τοῖς ὑπάτοις ἀρχὴν τινα στρατιωτικὴν ἔχων Σκιπίων, ὁ Σκιπίωνος ἔκγονος τοῦ κληθέντος Ἀφρικανοῦ, οὗ 20 τοσοῦτον ἦν παρά τοῖς πολεμίσις δέες καὶ τοσοῦτον τῆς ἀνδρείας θαῦμα ὡς βουλευομένου τε ἀριστα καὶ ἐπιτελοῦντος ἔργοις τὰ δεκόντα ὀξέως, ὥστε τοὺς ὑπάτους αὐτοὺς κοινωνὸν μὲν αὐτὸν καὶ βουλῆς καὶ ἐγχειρημάτων ἔχειν, αὐτῷ δὲ χρῆσθαι πρὸς τὰ πρακτέα, ἐπειδὴ περ ἐώρων τοὺς πολεμίους τὴν πρὸς αὐτὸν ἐκκλίνοντας συμ- 25 πλοκῆν.

11. Μασινίσσας γοῦν ὁ τῶν Νουμίδων βασιλεὺς, τὴν πρὸς Ῥω-

3-4. τεσσαράκοντα I : τετταράκοντα II 4. Ἀνικίῳ IΣΔ : ἀνίῳ ΑΜ

5. Γέντιός τε Δ : Γέντιος τὲ II 7. Ἄτταλός τε Δ : Ἄτταλος τὲ II Εὐμενής II. Γραπτέον Εὐμένης 8. δῶρά τε Δ : δῶρα τὲ II 9. ἐναποτεθῆναι II : ἐναποτεθῆναι τοῦ ἐ γραφέντος ἐπὶ ἐτέρου γγ' ἄρματος διαξεσθέντος Μ Καπιτωλίῳ Δ (ἴδε ἀνωτέρω σ. 11, 23, 12, 24, 18, 5) : Καπιτωλίῳ II 12. τοῦτο II : τοῦτον ΜΣ 13. ἐκινήθη IΔΣ : ἐνικήθη ΑΜ 13-14. ἐξακοσιοστῇ II : ἐξακοσιοστῇ Α 16. Κηρσορίνος IΣΔ : κηρσορίνος ΑΜ 20. Σκιπίων ΙΔ : Σκηπίων ΑΜΣ

Σκιπίωνος ΙΔ : Σκηπίωνος ΑΜΣ 21. τῆς ΙΣ : παρὰ τῆς ΑΜΔ ἀνδρείας ΑΜΣ : ἀνδρείας ΙΑ 23. αὐτὸν ΣΔ : αὐτῶν Ι : αὐτῶν ΑΜ 25. αὐτὸν II : αὐτῶν διωσθημένων τῇ δευτέρῃ χειρὶ εἰς αὐτὸν Α 27. Ἐν τῇ ἑξ' μασανίσσας ὁ τῶν νομίδων ἡγεμῶν ἐτῶν Ιζ' ΑΜΣ Νομίδων ΑΜΣ : Νομιδῶν ΙΔ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

μαίους φίλιαν ἔτεσιν ἐξήκοντα τετηρηκώς, ἤνικα ἀπέθνησκεν, ἐνενηκοστὸν καὶ ἑβδομὸν τῆς ἡλικίας πεπληρωκώς ἔτος, Σκιπίωνα ἰκέτευσε τοὺς παῖσι τοῖς αὐτοῦ τέσσαρες οὗτοι ἦσαν καὶ τετταράκοντα τὴν βασιλείαν διελεῖν.

12. Αὐτῆ τοῦ Σκιπίωνος ἡ δόξα τὸν δῆμον ἐπεισε τὴν ὑπατείαν ἐπ' αὐτὸν ἐπαγαγεῖν, τῆς νεότητος οὐκ ἔτι τοῦτο ἐπιτρεπούσης. Καὶ θάπτον ἄλπιδος αἶρει τὴν Καρχηδόνα καὶ κατασκάπτει, καὶ τὸν κόσμον ἅπαντα τῆς πόλεως τὸν ἐκ πολέμων αὐτῆ συνειλεγμένον λαθῶν, τοῦτον εὐθύς ἀπέδωκε τῶν πόλεων ταῖς ἀφηρημέναις. Αὐτὸς δὲ ἐπανήλθε καὶ δοθέντος αὐτῷ θριάμβου, προσετέθη καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ πάππου Ἀφρικανὸς γὰρ τὸν νέος καὶ οὗτος ἐπεκλήθη. Ἀπόλωτο τοίνυν ἡ Καρχηδὼν ἐπτακοσιοστῷ πέμπτῳ μετὰ τὸν συνεικισμὸν ἔτει.

13. Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἀνὴρ τις Ψευδοφίλιππος ἀντήρε χειρας Ῥωμαίσις, καὶ τὸν πραιτωρα Ἰουβέντιον, ἐπ' αὐτὸν χωρήσαντα μετὰ τοῦ στρατεύματος, ἐνίκησε τῆ μάχῃ καὶ πανωλεθρία διέφθειρεν. Ἀλλὰ Μέτελλος δεύτερος ἐπελθὼν ἐνίκησέ τε αὐτὸν, καὶ πεντακισχιλίους ἀνελὼν ἀνεκτήσατο τὴν Μακεδονίαν, ὑφ' ἑαυτῷ τε τὸν Ψευδοφίλιππον ἐποίησε.

14. Τότε καὶ Κορινθῶ, πόλει τῶν Ἑλλήνων ἐπιφανεστάτη, πόλεμος ἐπηνέχθη Ῥωμαϊκός, ἐπειδὴ κατὰ τῶν ἐκ Ῥώμης πρεσβευτῶν πεπαρηνήκεσαν καὶ Μούμιος ἐκπεμφθεὶς εἶλε ταύτην καὶ κατέσκαψε. Τρεῖς τε ἅμα θριάμβοι, θέαμα καινὸν, ἐφάντησαν ἐπὶ τῆς Ῥώμης, εἰς Ἀφρικῆς μὲν Σκιπίωνος, οὗ τῶν ἀρμάτων Ἀσδρούβας ἤγειτο, Μετέλλου δὲ ἐκ Μακεδονίας, οὗ προέτρεχεν Ἀνδρίσκος· τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ Ψευδοφίλιππῳ· κατὰ Κορινθίων δὲ Μουμίου, πολλῶν

1. ἐξήκοντα Η : ἐξήκοντα Μ ἀπέθνησκεν Η : ἀπέθνησκεν Μ 2. Σκι-

πίωνα ΙΔ : Σκιπίωνα ΑΜΣ 3. οὗτοι ἦσαν Η : οὗτοι ἦσαν 5. τοῦ ΑΜΣ :

δὲ τοῦ ΙΔ Σκιπίωνος ΙΔ : Σκιπίωνος ΑΜΣ 7. θάπτον Η : θάπτον Μ

Καρχηδόνα Η : καρχηδόνα ἐκ τοῦ καλχηδόνα Α 8. τὸν Η : τὸν διορθωθὲν τῆ

δευτέρῃ χειρὶ εἰς τῶν Α πολέμων Η : πολέμων γραφέντος ω τῆ τε πρώτῃ χειρὶ καὶ τῆ δευτέρῃ Α συνειλεγμένον ΙΣΔ : συνειλεγμένων ΑΜ 10-11. καὶ τὸ

ἐπώνυμον—ἐπεκλήθη Η : καὶ τὸ ἐπώνυμον—ἐπεκλήθη γραφέντα καὶ δεύτερον διεγράφησαν Μ 12. ἐπτακοσιοστῷ Η : ἐπτακοσιοστῷ Α 11. Ἐν τῇ ᾧα' ἀπὸ

κτίσεως Ῥώμης εἰς τελείας κατασκαφῆς τῆς καρχηδόνας ἔτη ψε ΑΜΣ

14. κατὰ ΣΔ : μετὰ ΑΜΙ 17. ἐπελθὼν ΣΔ : ἀπελθὼν ΑΜΙ ἐκίχησέ τε Δ :

ἐνίκησε τὸ Η 22-23. κατέσκαψε Η : κατέσκαψε Μ 24. Σκιπίωνός ΙΔ : Σκιπίωνος ΑΜΣ

αὐτὸν κατακοσμοῦντων, χαλκῶν τε ἀγαλμάτων καὶ σανίδων γραφαῖς ἐξησκημένων.

15. Οὐ μὴν πάντα τὰ Μακεδόνων ἠσύχαζεν, ἀλλ' αὐτῆς ἕτερος Ψευδοπερσεύς, παῖδα λέγων ἑαυτὸν Περσέως, οἰκετικὴν συλλέξας στρατιάν, ἐπαχίρει πολεμῆιν, ὥστε αὐτοὺς τοὺς ὀπλίτας εἰς ἑξακισχιλίους τελεῖν πρὸς τοὺς μυρίους· ἀλλὰ τοῦτον ἔπαυσε μάχῃ νικήσας Τρεμέλλιος.

16. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον Μέτελλος ἐν Ἰσπανίᾳ πρὸς Κελτοὺς Ἰθῆρας ἐμαχέσατο γενναίως. Καὶ παραδίδωσι τὴν τε ἀρχὴν καὶ τὸν πόλεμον Πομπήϊῳ. Εἰτ' ἐφεξῆς αὐτὸς τε καὶ Πομπήϊος καὶ Κόντος Σκηπίων ἐπὶ τὸν Πουρίαθον ἐξεπέμφθησαν, ὅς ἐν τῇ Λουσιτανίᾳ κατὰ Ῥωμαίων ἤρξατο πόλεμον καὶ τοὺς Ἰσπανοὺς ἀνηρέθισε, τέταρτον ἤδη καὶ δέκατον ἔτος ἠσυχάσαντας. Ἦν δὲ ὁ Πουρίαθος ποιμὴν, εἴτα ληστρικὸν μετέλθε βίον· τελευτῶν δὲ εἰς τοῦτο ἤλθε παρανοίας, ὡς ἐν νῆι λαβεῖν ἐλευθερῶσαι δύνασθαι τοὺς Ἰσπανοὺς ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων. Ὁ μὲν οὖν ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀνηρέθη. Σκηπίων δὲ τοὺς ἀνελλοῦσι, μισθὸν ἐπαγγέλλουσιν, ἀπεκρίνατο μηδαμῶς ἀρέσκειν Ῥωμαίοις ἀναιρεῖσθαι τὸν ἠγούμενον ὑπὸ τῶν ὑπηκόων.

17. Πομπήϊος δὲ τῇ πρὸς Νουμαντίνους ἠττηθεὶς μάχῃ σπονδὰς ἐπονειδίστους ἐποιήσατο. Καὶ Ὀστίλιος δὲ Μαγκίνος ὁ μετ' αὐτὸν ὕπατος, ἐπαναλαβὼν τὴν μάχην, χαλεπώτερόν τε ἠττηθεὶς ἢ Πομπήϊος, ἐπὶ σπονδαῖς ἀνεχώρησεν αἰσχροτέραις, ὡς τὸν δῆμον τὸν τῶν Ῥωμαίων μῆτε ζέξασθαι τὰς σπονδὰς καὶ τὸν Μαγκίνον παραδεῖναι τοὺς πολεμοίους, πεισόμενον ὅτι ἂν αὐτοῖς δοκῆ. Ἐν τῷ αὐτῷ τοίνυν

3. ἠσύχαζεν Η : ἠσύχαζε Μ 5. αὐτοῖς Η : αὐτῷ Δ ὀπλίτας Η : ἀπλίτας ἐκ τοῦ ὀπλίτας Μ 8. Μέτελλος ΙΕΔ : μετέλλος ΑΜ Ἰσπανία ΣΔ : ἰσπανία ΑΜΙ 11. Σκηπίων Η : Κηπίων ὀρθῶς Δ Πουρίαθον Δ : Πουρίαθον ἐνταῦθα, ἀλλὰ Πουρίαθος κατωτέρω στ. 13 Η 12. πόλεμον Η : πολέμου ὀρθῶς Δ Ἰσπανοὺς ΣΔ : ἰσπανοὺς ΑΜΙ 14. παρανοίας ΙΕΔ : παρανοίας Α : παρανοίας τοῦ δευτέρου * γεγραμμένου ἐπὶ ἀδιακρίτως ἄλλου γράμματος, διχρησθέντος τῇ δευτέρᾳ χειρὶ Μ ὡς ἐν συνεχείᾳ τοῦ καίμενου Η : ὡς πρόσθετον ἔνωσεν

τῇ δευτέρᾳ χειρὶ Μ 15. ἐν νῆι ΙΑ : ἐνῶ Α : ἐνῶ διαρθρωμένον τῇ δευτέρᾳ χειρὶ εἰς ἐν ῶ Μ 15. Ἰσπανοὺς ΙΕΔ : Ἰσπανοὺς ΑΜ 16. ἐπὶ Η : ἀπὸ Δ Σκηπίων ΑΜΣ : Σκηπίων Ι : Κηπίων ὀρθῶς Δ 17. ἀρέσκει Η : ἀρέσκει Μ 20. Μαγκίνος Η : Μανκίνος Δ 21. ἐπαναλαβὼν Ι : ἀναλαβὼν Η 22. ἐπὶ σπονδαῖς Η : ἐπισπονδαῖς διαρθρωθὲν τῇ δευτέρᾳ χειρὶ εἰς ἐπὶ σπονδαῖς Α

23. Μαγκίνος ΣΔ : μαγκίνος ΑΜΙ

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ ΤΟΜ. Θ'.

ἀτιμία διπλή καὶ ἡττή, καὶ συνθήκης ἐκπέμπεται Σκιπίων ὁ καλούμενος Ἄφρικανός, μετὰ τῆς ὑπατικῆς ἐξουσίας. Οὗτος πρότερον μὲν ἐπεμελήθη τῆς στρατιᾶς, ὑπὸ τοῖς προτέροις ἡγεμόσι διεφθαρμένης, γυμνασίῳ τε αὐτοῦς καταμελετῶν καὶ χωρὶς ὀμότητος καὶ τιμωρίας
 5 εἰς τὸ θεῖον ἐπαναγαγών. Ὡς δὲ ἤρμωσε τοὺς ἄνδρας, ἐπήλθε τῶν πόλεων ταῖς ἀποστάσαι, καὶ τοὺς μὲν σφᾶς αὐτοὺς παραδόντας, τοὺς δὲ πολιορκίαις ὑπηγάγετο. Τελευταῖον δὲ ἐπὶ τὸ κεφάλαιον ἦλθε τοῦ πολέμου, τὴν Νουμαντίαν, καὶ προσκαθισθεὶς λιμῆ τε πείσας τοὺς ἔνδον, τὴν τε πόλιν εἴλε καὶ κατέσκαπτε καὶ τὸ ἔθνος ἅπαν ἀπέδωκε
 10 τῇ Ρώμῃ.

18. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τελευτᾷ τῆς Ἀσίας ὁ βασιλεὺς Ἄτταλος ὁ Εὐμενοῦς ἀδελφός, κληρονόμῳ χρησάμενος τῷ δήμῳ Ῥωμαίων, καὶ γίγνεται κύριος τῆς Ἀσίας ὁ δῆμος καὶ τῷ τῆς διαδοχῆς δικαίῳ.

19. Καὶ Βροῦτος δὲ κατὰ Γάλλων καὶ Λυσιτανῶν ἐνδοξότατα
 15 ἐθριάμβευσε καὶ Σκιπίων κατὰ Νουμαντίνων, τεσσαρεςκαίδεκα ἔτεσιν ὕστερον τοῦ κατὰ Ἄφρων θριάμβου.

20. Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἀριστόνικος, ἐκ παλλακῆς παῖς Εὐμενοῦς, ὅς ἦν ἀδελφός Ἀττάλου, πόλεμον ἤρατο πρὸς Ῥωμαίους ἐπὶ τῆς Ἀσίας αὐτῆς. Καὶ πεμφθεὶς ἐπ' αὐτὸν Λικίνιος Κράσσος
 20 μετὰ πολλοῦ συμμαχικοῦ Νικομήδης τε γὰρ Βιθυνίας βασιλεὺς καὶ Μιθριδάτης ὁ Πόντου, πρὸς ὃν μικρὸν ὕστερον μέγιστος καὶ πολυχρόνιος συνέστη πόλεμος, καὶ Ἀριαράθης ὁ Καππαδοκίας καὶ Πυλακίμνης ὁ Παφλαγονίας ἐπίκουροι παρήσαν ἡττήθη δὲ ὁ Κράσσος καὶ ἔπεσεν ἐν τῇ παρατάξει. Καὶ τὴν μὲν κεφαλὴν ἀποτεμόντες αἱ
 25 δορυφόροι προσηκόμισαν Ἀριστονίκῳ, τὸ σῶμα δὲ ἐκείνος προσέταξε ταφῆναι, καὶ ἡ Σμύρνα τὸν τάφον ἐδέξατο. Ἐκδέχεται δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν πόλεμον ὁ ὑπατος Περπερνᾶς, καὶ τὰ πεπραγμένα

1. Σκιπίων ΙΑ : Σκηπίων ΑΜΣ 5. ἐπαναγαγών ἔγραφα : ἐπαγαγών Ι : ἐπανάγων Η 7. ὑπηγάγετο Η : ὑπηγάγετο τοῦ ἢ γραφέντος ἀνορθῶν ἄλλου γραμματος διαξεσθέντος Μ 11. τῷ Η : δὲ τῷ Δ 12. Εὐμενοῦς Η. Γραπτέον Εὐμένους 13. γίγνεται ΙΑ : γόνεται ΑΜΣ 14. Γάλλων Η. Διῶρθως Γαλλαίικων Δ 15. Σκιπίων ΙΑ : Σκηπίων ΑΜΣ 16. τεσσαρεςκαίδεκα ΑΣ : τεσσαρεςκαίδεκα Ι : τεσσαραςκαίδεκα ἐκ τοῦ τεσσαραςκαίδεκα διαξεσθέντος τοῦ πρώτου τῶνου Μ : τεσσαραςκαίδεκα Δ 18. Εὐμενοῦς Η : Γραπτέον Εὐμένους ἤρατο ΑΜΙ : ἤρατο ΣΔ 19. πεμφθεὶς Η : πεμφθείς τῇ δευτέρᾳ χειρὶ ἐκ τοῦ πεμφθείς Α. Γραπτέον ἐπέμφθη εἰ μὴ ἀπαλειπτόν τὸ ἐν στ. 23 δὲ Λικίνιος ΑΙΔ. Λικίνιος ΜΣ Κράσσος ΜΣΔ : Κράσσοι ΙΑ 26-27. προσέταξε ταφῆναι Η : ταφῆναι προσέταξε Ι 26. δὲ ΙΣΔ : δὲ ΑΜ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

γνοὺς ἠπειρήθη πρὸς τὴν Ἀσίαν, καὶ νικήσας τὸν Ἀριστόνικον μάχη, κατέκλεισεν ἐν Στρατονίκῃ τῇ πόλει. Πολιορκίᾳ δὲ καὶ ταύτην ἀκείνον ἐλθὼν, ἐπανιῶν ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἀτελεύτησε. Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Ἀριστόνικον δῆσαντες εἶτα ἀπέπνιξαν.

21. Μετὰ τοῦτον ἦκε τὰ τῆς ὑπατείας ἐπὶ Λούκιον Δίλιον Μέτελλον καὶ Τίτον Κύντιον Φλαμίνιον. Κατὰ τοῦτον Ῥωμαῖοι τὸν ἐνιαυτὸν προεταξάν οἰκοδομηθῆναι τὴν Καρχηδόνα τὴν νῦν ἐτι φαινομένην, ὅσα καὶ εἴκοσι ὕστερον ἔτεσι μετὰ τὴν ὑπὸ Σκιπίωνος κατασκαφῆν, [καί] ἐπεμψάν εἰς αὐτὴν ἑξ αὐτῶν ἀποίκους.

22. Ἑξακοσιοστῇ δὲ καὶ εἰκοστῇ ἐβδόμῃ τῆς πόλεως ἔτει Γάλλοι 10 Κάσιος Λογγίνος καὶ Σέξτιος Δομίτιος Ἀλβίνος ὑπατοὶ τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις Γάλλοις ἐπήγαγον πόλεμον καὶ τὴν μεγίστην αὐτῶν πόλιν Ἀράβενναν περικαθέσθησαν. Ἠγείτο δὲ Γάλλων Βιτούσιος. Μαχεσάμενοι τοίνυν περὶ τὸν Ῥοδανὸν ποταμὸν, πολὺν μὲν αὐτῶν στρατὸν ἀνείλον, τοσαύτης δὲ ἐπελάροντο λείας, ὥστε ἐκ τῶν στρεπτῶν, 15 οὓς ἐπὶ τῶν τραχύλων εἶχον οἱ πολέμιοι, πολὺν τινα χρυσοῦ σταθμὸν εἰσπέμψαι Ῥωμαίοις. Βιτούσιος δὲ ὁ στρατηγὸς ἄλοῦς μέρος ἐγένετο τοῦ θριάμβου καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς ἔργοις ἐκάτερος τῶν ὑπάτων ἐθριάμβευσεν.

23. Ἐντεῦθεν Πόρκιος Κάτων καὶ Κύντος Μάρκιος Ῥῆξ δάχονται 20 τὴν ἀρχὴν ἑξακοσιοστοῦ καὶ τριακοστοῦ τῆς πόλεως ἔτους. Οὗτοι κατήγαγον ἀποικίαν εἰς Γάλλους Νάρβωνα δειμάμενοι πόλιν. Καὶ μικρὸν ὕστερον οἱ μετὰ τούτους ὑπατοὶ Κύντος Καικίλιος Μέτελλος καὶ Κύντος Μούκιος Σκαιβόλας κατὰ Δαλματῶν ἐθριάμβευσαν.

24. Εἶτα πολλοῖς ὕστερον χρόνοις ὁ ὑπατος Κάτων, κατὰ Σκορ- 25 θίσκων κινήσας πόλεμον, ἠττήθη τε αἰσχρῶς καὶ ἀπεχώρησε.

1. γνοὺς M : γνοὺς ἐκ τοῦ γνοὺς μετὰ διόρθωσιν M 2-3. ἀκείνον IAM : ἀκείνον ΣΔ 5. τοῦτον H : δὲ τοῦτον Δ 5-6. ἦκε-τοῦτον ἐν συνεχείᾳ τοῦ καμμένου H : πρόσθετα ἐν τῇ φη διὰ παρακρηπτικῆς σημείου ἦφ Αἴλιος H : Καικίλιον ἐρθῶς Δ 6. Τίτον H : εἶτον Δ κατὰ H : καὶ κατὰ Δ 8. Σκιπίωνος ΙΔ : Σκρηπίωνος ΔΜΣ 9. καί Δ : λέπει H αὐτῶν H : αὐτῶν M 12. Ἐν τῇ

φη γαλιὰ Λ 13. Ἀράβενναν H : Ἀρβενναν διόρθωσις Δ περικαθέσθησαν H : περικαθέσθησαν I Βιτούσιος Δ : Βιτούσιος Σ : Βιτούσιος ΔΜ : Βιτούσιος διόρθωσις Δ

17. Βιτούσιος ΔΜΙ : Βιτούσιος Σ : Βιτούσιος διόρθωσις Δ ἠγείτο H : ἠγείτο τον M 20. ἐντεῦθεν H : ἐντεῦθεν δὲ Δ 21. ἑξακοσιοστῇ H : ἑξακοσιοστοῦ Φ τριακοστοῦ H : τριακοσιοστοῦ I οἱ τοῖ H : οἱ τοῖ δὲ Δ 22. Νάρβωνα ΙΣΔ ἐπιόκισσα ΔΜ 23. Μετὰ τούτους ΣΔ : μετὰ H 24. Μέτελλο. ΙΣΔ μετὰ τούτους ΔΜ

24. Σκαιβόλας ΣΔ : Σκαιβόλας ΔΜΙ. Ῥοδανὸν ποταμὸν Σκαιβόλας μετὰ τῶν ΙΔ Δαλματῶν ΔΜΣ 25-26. Σκορθίσκων ΙΔ : Σκορθίσκων ΔΜΣ

25. Γαίου δὲ Καικιλίου Μετέλλου καὶ Γνέου Κάρθωνος ὑπάτων
γενομένων, οἱ ἀδελφοὶ Μέτελλοι κατὰ τὴν Ῥώμην ἐθριάμβευσαν, ὁ
μὲν κατὰ Σαρδῶν, κατὰ Θρακῶν δὲ ἕτερος. Τότε ψήμην κατέλαβε
Ῥωμαῖους Γάλλων τοὺς καλουμένους Κίμβρους ἔφοδον κατὰ τῆς
5 Ἰταλίας ποιήσασθαι.

26. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἦδη Πουβλίου Σκιπίωνος τοῦ Νασι-
κου καὶ Πουβλίου Καλπούρνιου Βησιτίου τὴν ἀρχὴν ὑποδεξαμένων, ὁ
πρὸς Ἰουγούρθαν τὸν Νουμίδην ἤρξατο πόλεμος, αἰτίαν ἔχων τὸν
Ἰερμάλου καὶ Μικίφου φόνον, οἱ παῖδες ἦσαν τοῦ βασιλεύσαντος
10 Νουμίδων Μικίφου, φίλου καὶ συμμάχου Ῥωμαίων. Ἐπὶ τοῦτον ὑπα-
τός πέμπεται Καλπούρνιας καὶ διαφθαρεῖς χρήμασιν αἰσχροτάτα
πρὸς τὸν Ἰουγούρθαν ἐσπέισατο. Ταῦτα οὖν ὁ δῆμος ἀκυρόσας τὰς
σπονδὰς, πέμπει τὸν ἐξῆς ὑπάτον Σπούριον Ποστούμιον Ἀλθίνον
ἀλλὰ καὶ οὗτος, τῇ ἀδελφῇ τὸ ἔργον ἐπιτρέψας, οὐκ ἀγαθὸν ἔσχε
15 τῆς μάχης τὸ τέλος.

27. Τρίτος ἐξαποστέλλεται Κύντος Καικίλιος Μέτελλος, καὶ τὴν
στρατιὰν ἐξ ἀτόπου μελέτης, τῆς ὑπὸ τοῖς προτέροις ὑπάτοις, πρὸς
τὸ θεῖον ἀρμόσας ἐπεικῶς πάνυ, πολλαῖς τὸν Ἰουγούρθαν ἐνίκησε
μάχαις καὶ τοὺς τε ἐλέφαντας κατέσφαξεν, οὐκ ὀλίγους ζῶντας
20 ἑλὼν, τῶν τε πόλειων αὐτῇ προσχώρησαν αἱ πλείους. Πρὸς αὐτῇ δὲ
ὄν τῇ τέλει παύεται τῆς ἀρχῆς ὑπὸ Μαρίου. Γενόμενος δὲ ἐν τοῖς
πράγμασιν ὁ Μάριος Ἰουγούρθαν καὶ Βόκχον, τὸν βασιλέα τῶν Μαύ-
ρων, σύμμαχον τῇ Ἰουγούρθῃ γεγεννημένον, ἐνίκησε μάχη. Καὶ τοῦ
μὲν Βόκχου περιέκοψε τὰς δυνάμεις, Ἰουγούρθαν δὲ, ἐκδοθέντα παρ'
25 αὐτοῦ τοῖς Ῥωμαίοις, ἐξέπεμψε δι' ἀνδρὸς ἀρίστου Σύλλου, ταμίου
τότε ὄντος αὐτῇ τῶν δημοσίων χρημάτων. Μετὰ δὲ ταύτης τῆς νί-
κης καὶ ἑτέρα συνέβη. Ἰούνιος γὰρ Σιλανός, ὁ Μετέλλου συνύπατος,
Κίμβρους νικήσας καὶ Μινούκιος Ῥοθφος τοὺς Κορδίσκους καὶ Τρι-

1. Καικιλίου ΣΔ : καὶ κίλιον ΑΜΙ Γνέου Η. Γραπτέον Γαίον 3. μὲν Η :
μὲν Α Σαρδῶν Η. Γραπτέον Σαρδῶν δὲ Η : δὲ ὁ Δ τότε Η : τότε δὲ Δ
6. κατὰ ΙΣΔ : καὶ κατὰ ΑΜ αὐτῶν Η : αὐτῶν δὲ Δ Σκιπίωνος ΙΔ : Σκη-
πίωνος ΑΜΣ 7. Βησιτίου ΙΔ : Θησιτίου ΑΜΣ 8. Νουμίδην ΙΑΜ : Νουμί-
δαν ΣΔ 9. Ἰερμάλου Δ : ἰερμάλου ΙΑΜ : Ἰερμάλου Σ Μικίφου Η. Γρα-
πτέον Ἀδαυβάλου καθ' ἃ διώρθωσε Δ 10. Νουμίδων Η : Νουμιδῶν διώρθωσε Δ
τοῦτον Η : τοῦτον οὖν ΔΙ 11. Καλπούρνιας ΣΔ : καρπούρνιας ΑΜΙ
12. τὸν Ι : λείπει Η 13. τρίτος Η : τρίτος δὲ Δ Καικίλιος ΙΣΔ : καὶ κί-
λιος ΑΜ 22. Βόκχον Η : βόκχον τῶν χρημάτων βόκ χρημάτων μετὰ διόρ-
σιν ἄλλων Μ 28. Κίμβρους ΙΣΔ : κίμβρους ἐκ τοῦ σκίμβρους διώρθωθέντος
τοῦ σ Μ : σκίμβρους Α Ῥοθφος ΑΣ : Ῥοθφος ΙΜΔ Κορδίσκους Η : Σκυρ-
δίσκους ἐρθῆς Δ

βαλλοὺς καὶ Σερβίλλιος Σκιπίων τοὺς Λυσιτανοὺς, ἐπανήκον. Θρίαμβοὶ μὲν κατὰ Ἰουγούρθου καὶ τῷ Μετέλλῳ καὶ τῷ Μαρίῳ παρὰ τῆς πόλεως ἐψηφίσθησαν, ὧν ἐφάκη λαμπρότερος ὁ Μαρίου, Ἰουγούρθαν σὺν τοῖς δύο παισὶ πρὸ τοῦ ἄρματος ἔχων, ὃν δεσμοτηρίῳ παραδόντες οἱ Ῥωμαῖοι διεγράψαντο.

6

BIBLION E.

1. Ὅτε δὲ ὁ πρὸς Ἰουγούρθαν ἐπράττετο πόλεμος, πολλαῖς ἐτέραις μάχαις ἐκράτουν Ῥωμαῖοι διὰ τῶν ὑπάτων. Μανίλιος γάρ καὶ Σκιπίων Κίμβρους καὶ Τεύτονας καὶ Τουγούρους καὶ Ἄμβρονας ἔθνη δὲ ἐστὶ ταῦτα Γερμανῶν τε καὶ Γάλλων κατεπολέμησαν. Οὗτοι μετὰ τσσαύτης ἐπανεστῆσαν τῷ δήμῳ στρατιᾶς, ὅση ἦνεγκε φόβον οὐχ ἦττω τῆς 10 Ἄννιβου τυραννίδος. Περὶ αὐτῆς γοῦν ἔδεισαν Ῥωμαῖοι τῆς πόλεως. Πολλάκις γοῦν συμμίζαντες καὶ πολλάκις ἠττηθέντες ἔμενον ἔτι πολέμοι· ἀλλὰ Μάριος μετὰ τὴν κατὰ Ἰουγούρθα νίκην ἐπὶ Κίμβρους καὶ Τεύτονας ἐξεπέμφθη. Καὶ παρασυρομένου τοῦ πολέμου, τρίτον τε αὐτῷ καὶ τέταρτον ἐπισυνήφθη τὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὑπάτου. Κατὰ 15 δὲ τὴν τετάρτην ὑπατείαν κοινωνῶς αὐτῷ ἦν τῆς ὑπατείας Κύντιος Λουτάντιος Κατούλος. Ἄμφω τοίνυν συνέμιξαν τοῖς Κίμβροις, καὶ δύο νικῶσι μάχας οὕτω σφοδρῶς, ὥς εἴκοσι μὲν μυριάδας ἀνδρῶν πεσεῖν, αἰχμαλώτων δὲ ὀκτὼ γενέσθαι καὶ προσέτι Τευτόβολον τὸν στρατηγὸν τῶν πολεμίων. Ὑπὲρ ταύτης οὖν τῆς νίκης καὶ πέμπτον αὐτῷ 20 τὰ τῆς ἀρχῆς ἐψηφίσθη, καὶ ταῦτα ἀπόντι.

2. Οὐ μὴν ἠσύχασαν Κίμβροι καὶ Τεύτονας, ἀλλ' ἔτι τῷ πλήθει κρατοῦντες· οὐχ ἦττον γὰρ ἦν τοῦ διεφθαρμένου τὸ λειπόμενον· τὰ σφέτερα αὐτῶν ἀφέντες περιήλθον ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ ἀδθῆς, Μαρίου τε καὶ Κατούλου, κατεπολεμήθησαν. Ἐνθα δὲ καὶ 25

1. Σκιπίων I : Σκηπίων AMΣ : Κηπίων ἑρθῶς Δ 7. Μανίλιος IΣΔ : μα-
νήλιος AM. Γραπτέον Μάλλιος Σκιπίων I : Σκηπίων AMΣ : Κηπίων ἑρθῶς Δ
8. Τουγούρους II : τοιγούρους μετὰ διαξέσιν τινων γραμμῶν M Ἄμ-
βρονας II : Ἄμβρονας διῶρθωσε Δ 9. οὔτοι II : οὔτοι γάρ Δ 10. στρα-
τιᾶς II : στρατιᾶς ἐκ τοῦ στρατιᾶς Δ 11. περὶ II : καὶ περὶ Δ γοῦν AMI :
λείπει ΣΔ 13. Ἰουγούρθα II : Ἰουγούρθου Δ 17. Λουτάντιος I : Λουτιάν-
τιος ΔΣ : Λουτιάντιος τοῦ πρώτου τ γραφέντος μετὰ διαξέσιν ἄλλου γραμμα-
τος M : Λουτάντιος διῶρθωσε Δ Κατούλος II. Γραπτέον Κάτουλος 19. Τευ-
τόβολον II. Γραπτέον Τευτόβοδον τόν II : τὸν ἐκ τοῦ τῶν Δ 25. τε καὶ II :
τε M